

DEN NORSKE KIRKE

**Den norske kirkes forhold til det
offentligrettslige regelverket
KM 11/26 (KR 9/26)**

Trond Rakkestad

Juridisk seksjon, Kirkerådet

Den norske kirke

– fra statskirke til selvstendig folkekirke

- Frem til 1. januar 2021 var det bestemt i kirkeloven, vedtatt av Stortinget, at Den norske kirke skulle følge forvaltningsloven, offentleglova og regler om offentlige organer i arkivloven
- Fra 1. januar 2021 ble kirkeloven opphevet og erstattet av trossamfunnsloven, som ikke viderefører dette.

Kirkeordning for Den norske kirke

§ 42. Saksbehandlingsregler for kirkelige organer og forholdet mellom kirkeordningen og annet kirkelig regelverk

[Forvaltningsloven](#), [offentleglova](#) og regler om offentlige organer i [arkivlova](#) gjelder for den virksomhet som drives av kirkelige organer. For saker om ansettelse, oppsigelse eller andre personalsaker kommer likevel bare [forvaltningsloven kapittel II](#) og [III](#) til anvendelse.

Forvaltningsloven

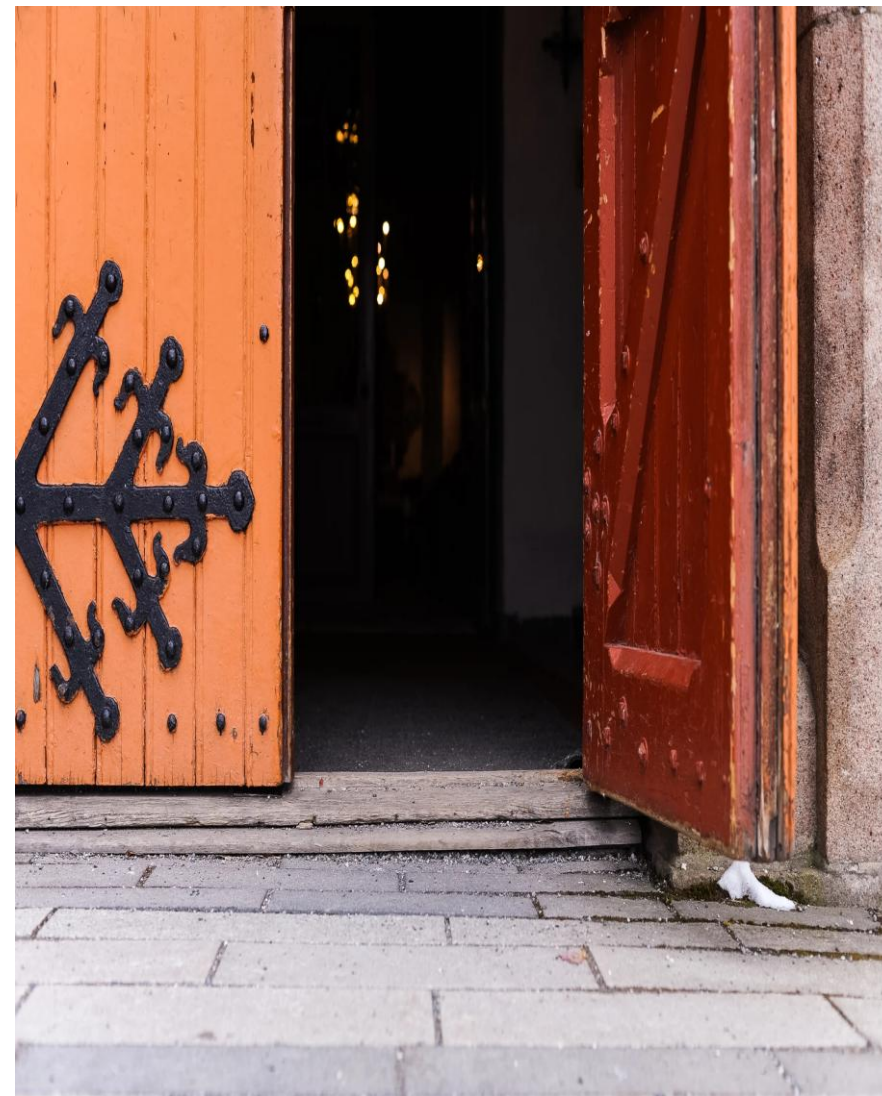
- Gjeldende forvaltningslov fra 1967
- Ny forvaltningslov vedtatt i 2025, trer ventelig i kraft sommeren 2027
- Formål: Fremme rettssikkerhet for den enkelte og legge til rette for en effektiv, enhetlig og tillitsskapende forvaltning.
- Inneholder regler om bl.a. taushetsplikt, habilitet, forsvarlig saksbehandling, klagerett og høringer når forvaltningen fastsetter regler

Offentleglova

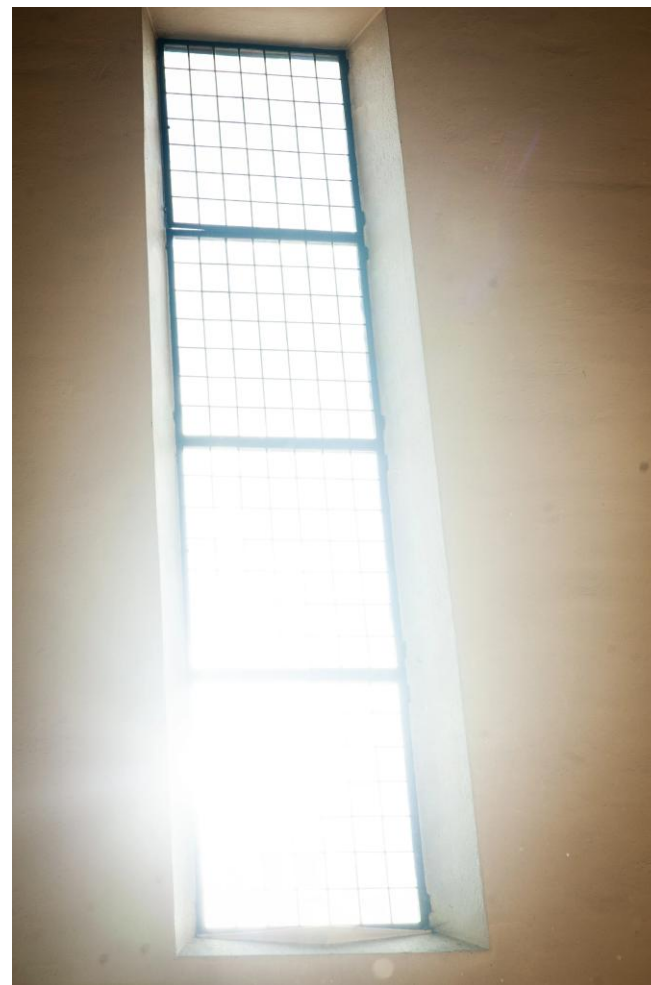
- Formål:

Leggje til rette for at offentlig verksemd er open og gjennomsigtig, for slik å styrkje informasjons- og ytringsfridommen, den demokratiske deltakinga, rettstryggleiken for den enkelte, tilliten til det offentlege og kontrollen frå ålmenta.

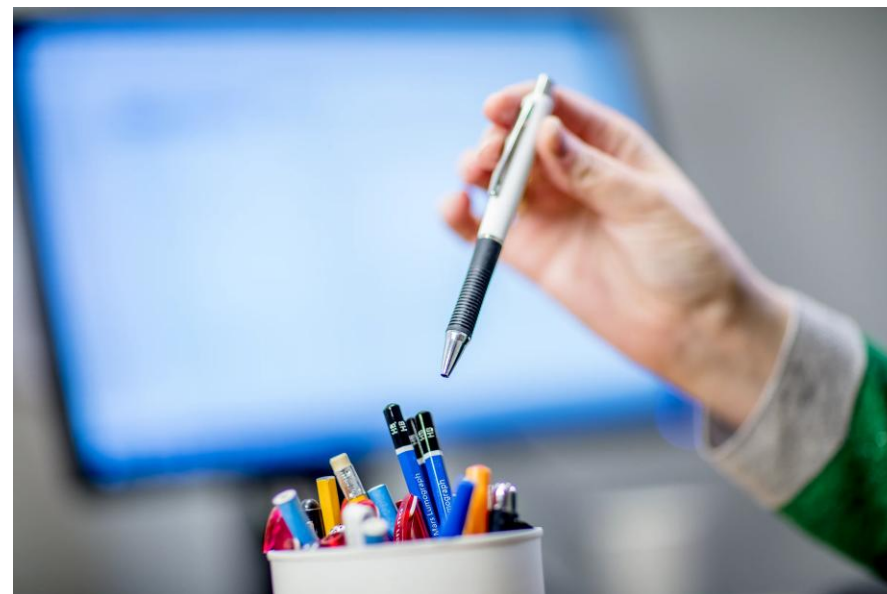
Regler om innsyn

- Hovedregel er at alt er åpent for innsyn med mindre det er unntak i lov eller forskrift.
- Unntak: Taushetsplikt, interne dokumenter, enkelte dokumenter utenfra, og spesielle unntak (Det kongelige hoff, rettssaker, utenrikspolitiske interesser mv.)

Lov om offentlige anskaffelser

- Loven gjelder for *offentligrettslige organer*.
- Dette omfatter selvstendige rettssubjekter som hovedsakelig er finansiert av offentlige myndigheter og opprettet for å tjene allmennhetens behov, og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter.
- Kirkerådet har lagt til grunn at det følger av definisjonen at den gjelder for Den norske kirke.

Gravplassmyndigheten – en parentes

- Når kirkelig fellesråd eller menighetsråd med fellesrådsfunksjoner utøver gravplassmyndighet, må disse uansett følge forvaltningsloven og offentleglova når de fatter enkeltvedtak eller utferdiger forskrift.
- Eksempler:
 - Enkeltvedtak om tilvisning av grav
 - Tillatelse til flytting av grav
 - Forskrift om gravplassvedtekter

Utfordringer med gjeldende regler

Kirkemøtet

Foto: Den norske kirke

Internt regelverk

Stortinget

Foto: Peter Mydske / Stortinget

Formelle lover

Kirken er ikke forvaltning

- Lovene regulerer offentlig myndighetsutøvelse overfor den enkelte
- Begrepsbruk og handlinger som ikke passer
- Reglene er ikke tilpasset kirkens organisering
- Tolkingsutfordringer for saksbehandlere, finne og anvende bestemmelsene
- Forholdet til reglene om personvern

A dense collage of white line-art religious symbols on a red background. Symbols include a large cross at the top left, a sun with rays, a hand holding a heart, a candle, a dove, a heart, a church building, a book with a cross, a wreath, a star, a leaf, a teardrop, and various geometric shapes.

Kirkerådets forslag til vedtak i Kirkemøtet

Kirkerådets forslag til vedtak 1

Kirkemøtet ber Kirkerådet komme tilbake til Kirkemøtet med en regelsak med forslag til regler om saksbehandling og åpenhet som skal avløse forvaltningslovens og offentleglovas anvendelse i kirkelige organer.

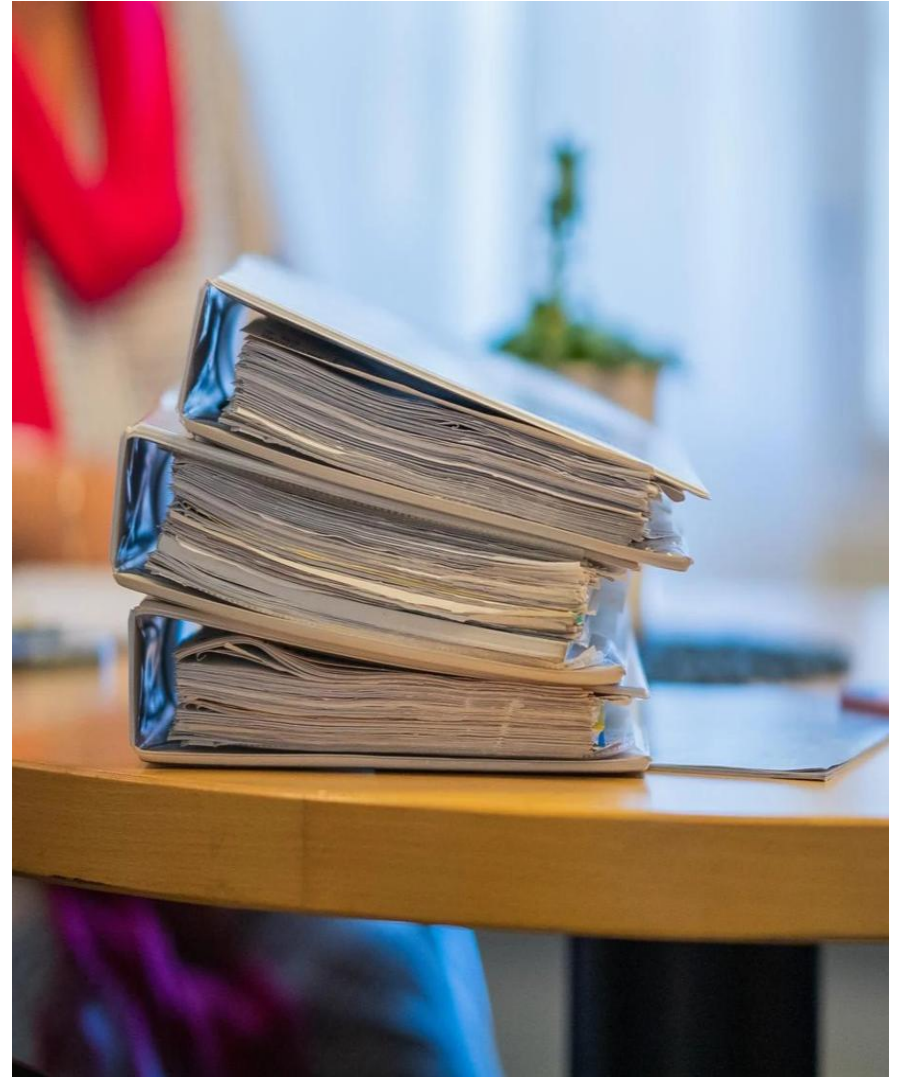
Prinsippene som ligger til grunn for det offentlige regelverket skal videreføres i Den norske kirkes regler for saksbehandling og åpenhet.

Reglene skal inneholde bestemmelser om

- a. formålsbestemmelse og overordnede prinsipper
- b. regler om habilitet
- c. Taushetsplikt
- d. krav til saksforberedelse og vedtak
 - i. veiledningsplikt
 - ii. krav til forsvarlig utredning
 - iii. krav til skriftlighet
 - iv. krav til begrunnelse
- e. klagesaksbehandling
- f. krav til journalføring og dokumentasjon
- g. hovedregel om innsyn og åpenhet
- h. unntak fra innsynsrett
- i. delegering av oppgaver mellom kirkelige organer
- j. gjennomføring av involveringsprosesser ved fastsettelse av kirkelig regelverk (høringer)

Vedtaks punkt 2 om arkivlova

Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere om reglene for offentlige organer i arkivlova fortsatt bør videreføres som internt regelverk i Den norske kirke.

Spørsmål til samråd

Spørsmål til samråd

1. Hvorfor er det viktig å ha gode saksbehandlingsregler i kirkelige organer, for eksempel om habilitet?
2. Hvilken betydning har det at Den norske kirkes saksbehandling som hovedregel er åpen og offentlig?
3. Har dere hatt saker hvor det har vært vanskelig å finne ut hvilke regler som skal følges når en sak skal forberedes eller behandles?

DEN NORSKE KIRKE

Den norske kirkes forhold til det offentligrettslige regelverket

Illustrasjonene er fra Den norske kirkes bildearkiv